

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 Rokopise ne vračamo. Ne frankiranih pism
na sprejemamo. Izhaja vsak štirtek. Naročnina letno 60 Din, za izposredstvo 80 Din. Člani pov. UJU
plačajo list v članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3113

Stara miselnost.

Dogodki, ki so se zadnje čase pri nas vršili in ki so osvetlili prvo zasedanje banskega sveta Dravske banovine ter nekatere njegove člane svetovalce, so v našem stanu in tudi pri drugih državnih nastaviteljih, vzdignili oblak prahu razburjenja, razen tega celo vrsto polemik in, bi rekel, oziroma bi si upal trditi, še množino nepotrebnih opravičevanj in takšnih besed. Morebiti je bilo v vsem tem marsikaj prenapetega in v prvem hipu — jasno — pod utisom zadnjih časopisnih poročil tudi neprimerne, glede na to, kakor se je in kar se je pač objavilo iz banskega sveta o našem stanu negativnega.

Vendar vzemimo vso stvar z drugačnejšega vidika! Spoznali bomo, da stvari ni vzeti tako resno kot jo je večina v prvem hipu vzela na znanje, in da so tisti, ki so bili započeli manever proti učiteljskemu stanu, le poslednji utrinki prastarih ideologij, ki so v našem narodovem telesu nekoč zavzemale skoraj ves narodov miselni obseg.

Vseeno je, ali jih je več ali ena in v tem tudi ne maramo biti malenkostni. Ker nam je, kjer je govoriti o pravični stvari, kritika svobodna, zato se moramo s temi našimi besedami le zamisliti v ostanke časov pred velikim 6. januarjem 1929., ki se tu in tam, včasih slabše, drugič zopet močneje, pojavljajo in prikazujejo, nemočni in slabi, ter že na prvi pogled brez nadaljnega pojasnjevanja, da se določeni elementi ne morejo ali nočejo zvesti v položaj, ki je nastal, oziroma bi bil moral nastati po velikem činu našega velikega kralja Aleksandra I., ko je presekale gordijski vzelo naše notranje strahotne sramote. Kajti že ta le protiučiteljski primer v Ljubljani da mnogo misliti! Prosim, ne gre tu za poedine govornike kar je bilo tistih gospodov kritikov našega privatnega, šolskega in uradnega življenja, temveč za ostanke starih miselnosti ki so se vsemu našem treznemu državnemu svetu prikazale v nenavadni luči in čudno prikriti goloti! Tudi objava vsega v listih nas je spominjala na predšestojanuarske čase.

Preudarno — trezen človek se more danes čuditi neosnovanim in površno izrečenim sodbam, zato pa jih tudi ne bo jemal preserno, temveč si bo ustvarjal o vsem svojo lastno sodbo. Slovenski učitelj je vedno delal in največ je on že od nekdaj dajal slovenskemu rodu. Vsak slovenski očanec, vsaka slovenska mamka se s solzami v očeh spominja svojih starih učiteljev in če o njih govorijo, povedo samo njih lepa in plemenita dejanja, ki so jih vse življenje spremljala in bodrila k moči. Če o naši domovini tako radi poudarjamo romantiko in ž njo pobožnost naše slovenske duše, ni li takšne solze naše majke, našega očeta ena najlepših izpovedi za slovenskega učitelja? Zakaj baš takšen pojav dovolj glasno izpričuje naše razmerje do našega človeka in potrjuje dejstvo, da je bil slovenski učitelj s svojim narodom vedno in povsod v tesnih duševnih stikih!

A danes? Nikdar se ni bil naš učiteljski pokret, volja do dela, delo samo in uspehi na kulturno-pedagoškem, šolskem, prosvetnem in gospodarskem polju tako v razvoju in močan kot je danes, pa vzemimo naš stan kot celoto, ali posameznika! Če nam tega ne-če kdo priznati in razvija drugačne misli, svobodno mu! Mi sami tudi ne maramo de-

lati neokusne reklame! Toda prišel bo čas, ko bo naše delo tudi na odločilnih mestih razvidnejše nego je danes — narod sam že čuti blagodat našega dela, ga razumeva in nam je prijateljski in kot nekoč, še bolj danes zaupa svojemu vzgojvalcu in izobraževalcu, svojemu učitelju!

Pogrešno je, opazovati naše hotenje in stremenje iz mest ali pa morda še z visokega klina zaljubljenosti samega vase ali pa celo prezirati z tradicionalnega sovražstva do učiteljskega stanu, temveč zamisliti se treba v vso to ogromnost naše zemlje, in kdo je zunaj prosvetar, pionir kulture in luči! Zaključimo glasno, da smo uradniki in odposlanci velike, širokogrudne kraljevine Jugoslavije in nič več kot nekoč, kruhoborci graške c. kr. ali ljubljanske c. kr. deželne vlade, kjer je res lahko vsakdo pometal z našim žitjem po mili volji, kakor se mu je pač ljubilo! Časi od takrat pa do danes so se temeljito spremenili, vmes je bila svetovna vojna, vmes dvanaest

let našega narodnega »svobodnega« dihanja, a zlasti še slavni manifest našega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in njega viteško priznanje pozitivnemu učiteljskemu delu: »Med mojimi najboljšimi sodelavci so bili vedno učitelji!«

Izjave, ki so jih bili v Ljubljani podali posamezniki, pa so v toliko zanimive in važne, da moremo pretehtati mišljenje »zastopnikov« naroda. Še prej ko bo minilo leto dni, bodo pozabljene. Zmot ne priznavamo! In jih v bodoče tudi nikjer ne citiramo, ker bi znale koga dovesti v domišljavost! Zakaj psihologijo Slovenije poznamo — nikdar nam in našemu delu po svojih zastopnikih ni dala priznanja, nasprotno, rezala nam je jermene iz pleč. Slovenija je šla — da bo šla z njo tudi naša stara slovenska predvojna, pa tudi med in povojna negativistična miselnost, pa bomo skrbeli mi, učitelji te bivše Slovenije! In potem bomo mi tudi — govorili!

A. P.

Nadaljni potek turneje pevskega zbora UJU.

Nezgoda pri koncertu v Vukovaru.

Pravijo, da nesreča nikoli ne miruje, in tudi ta prislovica drži, da se k dobremu kaj rado primeša slabo. To oboje je obveljalo v Vukovaru. Vse lepo pripravljeno. Stanovanja v samostanu in tudi po privatnih hišah. Pravijo, da so bili najbolj zadovoljni oni, ki so bili nastanjeni v samostanu, kajti o tem, da hranijo samostanske kleti za izredne prilike vedno kako boljše pijačo, so se naši tovariši prepričali ravno v Vukovaru. Dobro razpoloženje pa je motilo zelo slabo vreme. Ko pa se je pojavil med pevci tov. Supančič, predsednik zbora, ki je prvi del turneje zamudil vsled bolezni, se je tudi razpoloženje izboljšalo.

Koncert se je vršil v veliki dvorani Hrvatskega doma. Vse je šlo v redu, in dasi so bili nekateri pevci precej prehlajeni, so vendarle izborni peli. Kar naenkrat so ugasnile vse električne žarnice vsled kratkega stika. Vsi so bili prepričani, da se bo moral koncert prekiniti, vendar se dirigent g. Srečko Kumar tudi te nezgode ni splašil. Par žepnih svetilk ga je obveljalo in zbor je nadaljeval s programom. Le Mokranjčev Rukovet je moral izostati. S tem, da je pel v temi, je pokazal zbor, da obvlada svoj program popolnoma in ga lahko izvaja tudi brez luči.

Dopoldne 9. marca so se poslovili pevci od Vukovara. Spremlstvo do kolodvora je bilo velikansko, in ob slovesu od zbora so tekle nekateri celo solze po licih, ker so tako zelo vzljubili zbor in njegovo petje.

Koncert v Slavonskem Brodu.

Kot po drugih krajih, tako so tu priredili vse potrebno za koncert s pomočjo merodajnih osebnosti naših tovariš, učitelji v Brodu in okolici. Čakali so zbor tudi na kolodvoru, kamor je prihitelo lepo število občinstva, zastopniki mesta, in tudi zastopnik slovenskega društva »Prešeren« jih je prišel pozdravit. Sprejem je bil prisrčen in lep. Za pozdrave in sijajen sprejem se je v imenu zbora zahvalil predsednik Supančič, nakar se je razvil lep sprejem proti mestu.

Koncert se je vršil v dvorani Hrvatskega doma, ki je bila povsem zasedena. Poudariti

je treba dejstvo, da so prihiteli na ta koncert naši tovariši iz Bosne, in sicer iz bližnjih in tudi oddaljenejših krajev, gnala jih je pač želja, da vidijo svoje kolege iz Slovenije in slišijo njihovo pesem.

Zbor je izvajal kljub utrujenosti vse pesmi brezhibno in je bil deležen prisrčnih ovacij. Mnogi so poudarjali kako zelo jih je navdušilo petje na tem koncertu in izjavljali so, da še niso imeli prilike slišati tako dovršenega zbora. Po koncertu je bila prirejena večerja v enem tamkajšnjih hotelov in ob najlepšem razpoloženju so morali naši pevci zapustiti veselo družbo, da so vsaj par ur počivali, kajti že ob 6. uri zjutraj so se odpeljali.

proti Osijeku.

Tu je bil prirejen zopet lep sprejem. V imenu učiteljskega društva UJU tov. Stepanov. Za lep sprejem se je zahvalil tov. Supančič. Po kosilu so si ogledali mnogi najrazličnejše institucije mesta, med katerimi je omeniti predvsem Dijaški dom za revne dijake in Vajeniški dom, v katerem je prostora za par sto vajencev. Ti so tu na hrani in imajo v domu tudi svojo obrtno šolo.

Zvečer je bil koncert v »Narodnem gledališču«.

Pred pričetkom koncerta je pozdravil pevce ravnatelj meščanske šole g. Vrabec, ki je poudarjal težkoče, ki jih imajo posamezni člani zbora s pevskega vami. Izrekel je tudi željo, naj bi postal zbor največja kulturna ustanova za propagando naše narodne in umetne pesmi v vsej državi.

Dvorana je bila polna in prireditelji so povedali, da je to v Osijeku zelo redek slučaj. Baje so Osječani tudi precej razvajeni, pa jih je vendarle navdušilo petje zbora in gromovit aplavz je bil plačilo za trud in tudi

Ge. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 86637/25, in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v tem-
ljudskem pouku

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnih slik bal-macije in Primorja, izdelanih po nek-
slavnejših mojstrih prof. Črnič, Kovačević
in Kršiniu

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavija-
njem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm
in so pripravljene tako, da se jih lahko obes-
na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v
okras šolskih prostorov, so po razpisu mini-
strstva za vojno in mornarico D. br. 4492/26
in ministrstva notranjih del J. B. br. 2495/26
najprimernejše sredstva za uspešno propa-
gando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku učitel
spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja!
Budite v otroških nacionalno zvest z dosiga
ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Naročila se pošiljajo na:

»r. z. pov. Nakladna knjižara, školski odlo, v Zagrebu, Ilica 52

LISTEK

MIROSLAV ZOR:

Skavtska vzgoja mladine z ozirom na državo in narod.

Dopisnik »Žič« je v 31. številki »Učit. Tovariša« z dne 3. marca 1931. v članku »Bolgarsko učiteljsvo« prinesel tudi sledečo trditve:

»Pri vzgoji mladine poudarjajo (namreč bolgarski učitelji): = Vz-gajati nesebične ljudi, ki bodo zmožni delati za svojo državo! = Zato so oni načelno proti skavtom in vsem drugim enakim organiza-cijam.«

Gorenja trditve, ki je nastala gotovo le vsled neinformiranosti, ali s strani pisca o razmerah na Bolgarskem, ali pa s strani bolgarskih učiteljev o skavtizmu, ki v Bolgariji žalibog ni posebej močan, mi je dala povod, da razjasnim našemu učiteljsstvu in vsej javnosti namen in cilje skavtizma v državljanskem in nacionalnem pogledu.

Mislím, da mi ni treba posebej poudarjati, da so vzgojne metode, ki gredo pod nazivom skavtska vzgojna metoda (vodni sistem, samovzgoja mladine, samodelavnost, društvena in socialna vzgoja itd.) priznane kot najboljše in se vsled tega upajo tudi v šolstvo. Skavtizem je pri nas že toliko znan, da pozna to stran organizacije gotovo že vsak

inteligent. O namenu skavtizma pa krožijo najneverjetnejše vesti. Posebno se predbaciva skavtizmu, da je internacionalna organizacija, ki negira vsako narodnost, ali ki goji nekakšno sentimentalno, jokavomehko bratstvo med narodi, ki bo ljudstvo pomohkužilo in uničilo vsako narodno zavednost. — Take trditve izvirajo le iz površnega poznanja mednarodnosti skavtizma in nacionalnega značaja organizacije v državi.

Kaj je internacionalnega na skavtski organizaciji? Prav za prav samo to, da obstoja mednarodni savez, v katerem so vključeni vsi savezi posameznih držav. Slične mednarodne saveze imajo tudi sportne, telovadne in še najrazličnejše druge organizacije, katerim pa vsled tega nihče ne krati nacionalne vrednosti in nacionalnega značaja. — Skavtski mednarodni savez upravlja mednarodni skavtski bureau, ki ima sedaj slučajno svoj sedež v Londonu. Ta bureau vodi samo tekoče posle in izvršuje sklepe mednarodne skavtske konference, ki se vrši vsako drugo leto, običajno vsakokrat kje drugje. Letos se bo vršila od 28. do 30. avgusta na Dunaju. To konferenco tvorijo delegati, ki jih pošljejo skavti iz vsake države enako, namreč po šest. To število je ustaljeno in ga ne izpremenijo niti velikost države, niti število skavtov v dotični državi. Ravno tako imajo samo ti delegati glasovalno pravico. Na teh konferencah se preračunajo v glavnem vzgojna vprašanja in ostale skupne stvari. Tudi sprejem kakkega saveza v mednarodno zvezo se tu izvrši. Skavtski mednarodni savez prav nič ne ovira nacionalnega razvoja ali nacionalnega delovanja državnega saveza. Ravno nasprotno: celo omogočuje in podpira taka stremlje-

nja, kajti brez globokega nacionalnega čuta si sploh ne moremo predstavljati zdravega internacionalizma.

Poleg članstva v mednarodnem savezu imajo skavti vsaj deloma skupno tudi znak, krog, geslo, obljubo, zakone, ustroj itd., kar pa prav za prav že spada v področje vzgojnih metod, katere so pa itak vse tudi pri drugih ustanovah (n. pr. v šolah) mednarodne.

Skavtski znak je stilizirana trovoglata lilija (perunika), kakršna se vidi v marsikaterem grbu. Ta znak ima po svoje stiliziran in popolnjen z državnim grbom skoro vsaka skavtska organizacija. Pravim skoro, ker so tudi tu izjeme. Francoski skavti (ne vsi) imajo za skavtski znak galskega petelina, ker se zgoraj omenjena lilija nahaja v burbonskem grbu. — Krog skavtov si je po vsem svetu sličen, ker izgleda romantičen in ker je tudi za vsak dan praktičen. Mnogokje pa so dele kroja zamenjali ali spopolnili z deli narodnih noš, kar je odvisno popolnoma od volje posameznih skavtskih organizacij. — Geslo skavtov je »Bodi pripravljen« (namreč živeti po svoji obljubi in pomagati drugim). To geslo, prevedeno na razne jezike, je povsod enako. — Tudi obljuba in zakoni (navadno 10 do 12) so si slični in povedo vedno isto. To in pa ustroj (vod, četa, steg, župa, savez) je pa tako tesno zvezano s skavtsko vzgojno metodo, da se sploh nikjer ne more posebej oddaljiti od enotnosti.

Ker sem že pri skupnih stvareh, naj omenim še to, da imajo skavtske organizacije vseh slovanskih držav (izvzemši Rusije, pač pa ruske emigracije) še posebej skupni vse-slovanski savez, ki ima baš letos v avgustu svoj vseslovanski zlet in tabor v Pragi. Ta

zlet se bo vršil pod častnim pokroviteljstvom predsednika češkoslovske republike Tomaša Masaryka. Tega izleta se udeležimo tudi Jugoslovani v večjem številu. Mislím, da je vse to dovolj tehten dokaz nacionalnih in slovanskih teženj našega skavtizma.

In kaj je sedaj cilj skavtske vzgoje? Nič drugega nego vzgojiti zdravega in značajnega človeka, ki bo popolnoma izpolnjeval mesto, na katero ga je postavilo življenje. Praktično prikazano se to pravi, da postane skavt človek, ki mora biti kot dijak dober dijak, kot sin dober sin, kot oče dober oče, kot uradnik dober uradnik, kot vojak dober vojak itd. Vsakdo mora na svojem mestu izvrševati odkazane dolžnosti. — Če pogledamo okrog sebe, tedaj vidimo, kako malo je dandanes takih ljudi. — Razume se, da zahteva skavtizem od vsakega Jugoslavena v prvi vrsti, da je dober Jugosloven. In to tudi so skavti, čeprav nosijo to le v svojem srcu, ne pa na jeziku, kakor mnogi drugi.

Prvi in poglavitni člen skavtske obljube je: »Obljubim, da bom izpolnjeval svoje dolžnosti do Boga, domovine in kralja.« Ali je morda to kaj slabega? Ali je morda to slabo zato, ker polaga isto obljubo tudi rumunski in madžarski, angleški in bolgarski skavti? — Skavtu je domovina, kralj in država prvo, dolžnosti do njih so najsvetejše. To tudi dokazuje delo našega Jugoslovanskega saveza v polni meri. Prva v Jugoslaviji je bila ravno skavtska organizacija, ki je uvidela škodljivost političnih strank in se postavila na čisto nadstrankarsko stališče. V dokaz pravilnosti tega stališča nam lahko služi, da je Nj. Vel. kralj Aleksander I. prevzel leta 1924. najvišje pokroviteljstvo nad Jugoslo-

najlepše priznanje zboru za njegove zmožnosti. Seveda tudi vencev ni manjkalo v znak priznanja.

Zadnji koncert.

V Sisku se je vršil zadnji koncert na tej zelo uspešni turneji. V sredo 11. marca se je pripeljal zbor tja ob 14. uri. Dasi je bilo skrajno slabo vreme, vendar so pričakovali naše pevce poleg zastopnikov UJU tudi mnogi zastopniki društev in precej občinstva z županom g. Mihelčičem, ki je imenom mesta pozdravil goste. Tamkajšnja pevska društva so zapela v kolodvorski čakalnici pozdravno pesem. Domače učiteljstvo je priredilo svojim tovarišem zakusko v Sokolskem domu. Tu jih je pozdravil sreski šolski nadzornik g. Rašković in učiteljica Milka Britoff.

Koncert se je vršil ob 9. uri in kljub slabemu vremenu je bila dvorana polna. Koncerta so se udeležili tudi učiteljski V. letnika iz Petrinja.

Tudi uspeh zadnjega koncerta ni zaostajal za drugimi, marveč jih je v marsičem celo nadkrilil. Navdušenja ni bilo ne konca ne kraja, in kako so si osvojili naši pevci srca vsega tamkajšnjega prebivalstva je pričalo razpoloženje na banketu, ki ga je priredila gostom mestna občina. Mnogi govorniki so poudarjali težko delo in zasluge zboru in mu želeli še mnogo takih in še večjih uspehov, kot je bil uspeh v Sisku.

Odposlanih je bilo od tu ob zaključku turneje več zahvalnih brzojav, in sicer Nj. Vel. kralju Aleksandru, Nj. Vel. kraljici Mariji, predsedniku ministrskega sveta g. Živkoviću in ministru prosvete g. Maksimoviću.

Vrnitev.

Težko je bilo slovo iz raznih krajev. Povsod so gostitelji prigovarjali zboru naj ostane vsaj še en dan, toda program je bil začrtan in nespremenljiv. Vrnili so se v četrtek 12. marca.

Naši pevci so si osvajali srca bratov širrom naše lepe domovine Jugoslavije. S pesmijo so pohitili med nje in jih navduševali za lepo glasbeno umetnost, a kamor so šli, povsod so proslavili tudi vztrajnost, delavnost in požrtvovalnost učiteljskega stanu, ki se mu kaj rado očita od nekompetentnih strani nedelavnosti. — Pokazali so v naši prestolici pokazali v pokrajinskih mestih, kaj zmora vztrajno delo učiteljstva.

Uspeh ni izostal. Ne govorimo o lovorjih vseh, ako pomislimo, kako drugače bodo sodili učiteljevo delo in njegovo požrtvovalnost povsod, kjer so slišali naš zbor.

Bodite zahvaljeni za to delo naši pevci, bodi zahvaljen njihov dirigent Srečko Kumar, ki se nisi strašil truda, da si povzdignil pevski zbor UJU tako visoko in ga vodiš od uspeha do uspeha.

Dodatek k poročilu o beograjskem koncertu Pevskega zbora UJU.

V prejšnji številki „Učiteljskega Tovariša“ smo poročali o naravnost krasnem uspehu, ki ga je dosegel naš pevski zbor v Beogradu. Ker so vsled vesti, ki smo jih posneli po listih, izpadle nekatere podrobnosti, ki pa so bile za uspeh koncerta važne, prinašamo še naslednje poročilo:

Ze zadnji smo pisali, da so prenočevali naši pevci v Dačkem domu. Ob prihodu tjakaj jih je pozdravil podpredsednik UJU tov. Cvijović, šolski upravitelj na osnovni šoli kralja Aleksandra I., ki je zastopal obolelega predsednika tov. Rabrenovića.

V deputaciji pri g. ministru prosvete, ki jo je vodil tov. Cvijović, so bili tudi tov. Ivan Vouk in zastopnica učiteljskega pevskega društva »Marinković« tov. Stana Jovanovića. V imenu UJU je pozdravil g. ministra tov. Cvijović, v imenu ljubljanskega poverjenstva in Pevskega zbora UJU tov. Vouk, a v imenu pevskega društva »Marinković« tov. Jovanovića.

Minister prosvete g. Maksimović je namreč deputaciji izrazil priznanje učiteljstvu

za njegovo kulturno delo ter obljubil zboru moralno pomoč. Istočasno je tudi zastopnikom našega pevskega zbora povedal, da je nakazal zboru materialno pomoč v znesku 5000 Din. Za pomoč in priznanje izrekamo gospodu ministru najiskrenejšo zahvalo.

Tov. Vouk je po svojem pozdravu povabil g. ministra na koncert in mu izročil tudi program. G. minister se je radevolje odzval vabilu in posetil večerni koncert.

V četrtek 5. marca je bila sprejeta deputacija zbora pri g. predsedniku vlade, ki ga je v imenu UJU pozdravil tov. Cvijović in mu tolmačil zvestobo in vdanost učiteljstva namur kralju in državi ter istočasno poudaril, da dela učiteljstvo strogo v smislu kraljevega manifesta z dne 6. januarja 1929. V imenu ljubljanskega poverjenstva UJU je pozdravil g. predsednika vlade tov. Vouk, imenom Pevskega zbora UJU pa dirigent tov. Srečko Kumar, ki je podal tudi nekoliko najvažnejših podatkov iz zgodovine in delovanja zbora. Komunist g. E. Adamič, ki je bil tudi v deputaciji, je informiral g. predsednika o glasbenem pouku na učiteljskih.

Avdijsenca, ki je trajala 35 minut, je pokazala, da je bil g. ministrski predsednik zelo točno informiran o delovanju Pevskega zbora UJU.

Tudi pri načelniku beograjske mestne občine g. Nešiću se je javila deputacija tov. Vouka, Kumara in Milosava Jankovića, tajnika pevskega društva »Marinković«. Ista deputacija je posetila tudi g. ministra Serneca.

Poudariti moramo dejstvo, da sta bila pri organizaciji beograjskega koncerta zboru v veliko pomoč tovariša Dragoljub Ilić, predsednik in Milosav Janković, tajnik pevskega društva »Marinković«. Tov. Janković se je neumorno žrtvoval in posvetil vse svoje moči delu za naš pevski zbor in je njemu pripisati velik del zasluge, da je Pevski zbor v Beogradu tako lepo uspel.

Vsem, ki so kakorkoli pripomogli do tako krasnega uspeha naših pevcev v Beogradu, bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

Zopet nova boniteta za češkoslov. učiteljstvo.

Zadnji »Vestnik« moravskega učiteljstva priobčuje v svoji zadnji številki z dne 17. februarja 1931. sledeče: Na seji ministrskega sveta z dne 6. junija 1922. je bilo sklenjeno, da se vsem državnim uslužbencem povrnejo potni stroški in najbrže tudi dnevnice, o priliki polaganja strokovnih izpitov. Dosedaj ni so cenili usposobljenostnega izpita tako visoko in učiteljstvo je moralo plačevati potne stroške iz svojega žepa tako, kakor je pri nas. Šele po mnogokratnem prizadevanju združenja češkoslovaškega učiteljstva je ministrstvo prosvete v zvezi z ministrstvom financ sklenilo, da se povrnejo tudi učiteljstvu potni stroški o priliki polaganja usposobljenostnega izpita.

Tako se bodo naši severni tovariši prevajali k usposobljenostnemu izpitu brezplačno in bodo vsaj nekaj uric v letu uživali zopet brezskrbno dijaško življenje.

Iz češčine prevedel Kus Viljem.

Posojila daje,

petletna, državnim in samoupravnim uradnikom in upokojencem z najmanj desetletnim službovanjem, na podlagi njih plače ali pokojnine in zavarovalne življenske police, BEOGRADSKA ZADRUGA, banka in zavarovalnica — zastopstvo „TEHNA“, družba z o. z. — Ljubljana, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80.

venskim skavtskim savezom, da so dobivale skavtske enote kraljeve nagrade in da so bile končno politične stranke s kraljevim ukazom razpuščene.

Ce hoče vsaka posamezna skavtska organizacija iz svoje mladine vzgojiti dobre državljane, ali je morda to kaj slabega? In to je vendar tisto, po čemer stremi organizacija v prvi vrsti. Nerazumljiva je tedaj vest (gl. notico začetkom članka), da so bolgarski učitelji, ki hočejo vendar vzgajati ljudi, »ki bodo zmožni delati za svojo državo«, načeloma proti skavtom, ki vendar hočejo isto. Tu je možno le to, da bolgarski učitelji in gotovo deloma tudi naši, skavtizma se ne poznajo dovolj. V državah, v katerih so spoznali pravo vrednost skavtizma za državljansko in nacionalno vzgojo mladine, uživa skavtska organizacija vso podporo javnosti in države, ponekod je skavtizem celo podržavljen ali pa so na najvišjih vodilnih mestih može, ki stoje ob enem tudi na najvišjih mestih v državi (Anglija, Rumunija, Češkoslovaška, Madžarska, Združene države ameriške, Irak itd.) Pri nas vrši najintenzivnejšo nacionalno vzgojo Sokol, ki je državna ustanova in zato je skavtska organizacija med prvimi pozdravila ustanovitve SKJ in ponovno priporočila svojemu članstvu vstop in sodelovanje pri Sokolu, v kolikor se to še ni že preje izvršilo. To tudi dovolj jasno ilustrira stališče našega skavtizma do Sokolstva, stališče, ki se z večji strani tendenciozno in popolnoma napačno razlaga.

Drugi člen skavtske obljube se glasi: »Obljubljam, da bom pomagal bližnjemu«. Ta člen in pa tretji skavtski zakon, ki zahteva nesebično ljubezen do bližnjega (najvaž-

nejša zahteva krščanske vere in tudi drugih veri) nalaga skavtu nesebično uslužnost in delanje dobrih del. O bolgarskih učiteljih, ki vzgajajo »nesebične ljudi« pa smo čitali, da so vsled tega proti skavtom. To je gotovo le napačno razumevanje. — Nesebičnost in dobra dela razlikujejo skavta od večine drugih ljudi, ki zahtevajo za vsako uslugo plačilo. Skavti pa so pripravljeni žrtvovati celo svoje življenje v korist bližnjemu. Vsako leto podeli skavtska glavna skupščina večim skavtom srebrn ali zlati red sv. Jurija za rešitev človeškega življenja; na poziv ljubljanske bolnice za oddajo krvi potrebnim bolnikom, pa se je odzvalo tudi mnogo skavtov-roverov, ki so pripravljeni na to žrtev, in sicer brezplačno. Nagrada 400 ali 500 Din se razdeli med reveže. Mislim, da je to dovolj dokazov vzgoje k nesebičnosti potom skavtizma.

Tretji in zadnji člen skavtske obljube pa zahteva izpolnjevanje skavtskih zakonov. Po njih mora biti skavt resnično ljubezen, koristen, vljuden, usmiljen, poslušen, dobre volje, delaven, štedljiv, abstinent, nekadiček ter čist v vsem svojem življenju. Človek, ki skavtske zakone izpolnjuje, je gotovo značilen in mož na svojem mestu, torej ideal pravilne vzgoje sploh.

H koncu pripominjam še sledeče: Skavtska organizacija s svojo vzgojo nima namena šolsko in domačo vzgojo izpodriniti ali nadomestiti, ima pa namen te dve vzgoji spopolniti, to se pravi vzgajati tam, kamor ne seže moč šole niti moč domače družine, namreč v življenju. — In še to: Ni še vsak dober skavt, ki je v organizaciji vpisan! Z vstopom med skavte ni še vzgoja vstopivšega dovršena, temveč se je šele pričela. Glupost je tedaj

Splošne vesti.

NAPACNO POJMOVANJE IZVENSOLSKEGA DELA.

»Ni namen našega izvenšolskega delovanja, da pokažemo javnosti, koliko učiteljstvo izven šole dela, temveč je namen pokazati, koliko smo s tem delovanjem dvignili prosveito našega ljudstva in ga dvignili moralno in intelektualno«, te besede C. P. iz zadnjega uvodnega članka »Prosvete« št. 4. hočemo posebej poudariti, preden o naslovni temi povemo kaj več. Morda bi še pridejali besedam, »da pokažemo javnosti tudi še besede ali šolski oblasti«.

Od več strani prejemamo v zadnjem času poročila, da se pričena novo osveženi in pomnoženi pohod na izvenšolsko delo tudi tam, kjer dosedaj še ni imelo nobenega, ali ne dovoljnega razmaha. Hvalevredni so ti poročila, ako ne izhajajo iz napačnih pojmovanj, iz napačnih ambicij!

Navedemo naj nekaj primerov!

Na šoli učiteljujejo po večini starejše učne moči. Eden teh je spreten kmetovalec, ima vzorno urejen šolski vrt, s katerim že mnoga leta služi vsemu šolskemu okolišu v viden dvig vse sadjereje. Ta sigurno vrši silno receln del izvenšolskega dela. Pred nekaj leti novonameščeni šolski upravitelj pa bi želel prevzeti vrtnarstvo, ki je mnogoletni plod prvo imenovanega tovariša, zdaj natančno sam, samo, da ima polje za, sedaj toliko naglaševano in zahtevano izvenšolsko delo. Potrudi se, v kraju obstoječe gospodarske institucije oživiti in reorganizirati po svoje, ostalemu tovarišu pa kratkomo odkaže druga polja izvenšolskega delovanja, češ, da sam ni telovadec, ne pevec, ne igralec na odru i. sl. V kratkem se že kažejo slabe posledice tega napačnega pojmovanja in pohoda na izvenšolsko delo, zlasti pa dve posledici: 1. trpi tovariško razmerje na šoli, 2. trpi uspeh izvenšolskega udejstvovanja učiteljstva.

Spet na drugi šoli, stoječi v trgu, ki razpolaga z lepim številom narodno prosvetnih in gospodarskih organizacij, delujejo tovariši in tovarišice, od katerih se je dobra polovica že vse doslej pridno udejstvovala pri raznih organizacijah. Ostala polovica pa se ne more odločiti, kam in kako, pritiska na upravitelja, naj jih upelje k takemu delu v tako organizaciji, ki jih ali ne moti v nedeljskem počitku, ali jih ne upreza v pretežno delo, ali jih ne sili v bližino nevspešnih članov itd. itd. V zadregi so vsi, upravitelj in ostali, kajti niti upravitelj, niti kdo drugi ni pooblaščen, niti dolžan, razpredeliv učiteljstva v razne panoge izvenšolskega dela službeno odrediti ali po svoje predlagati. Ne!

Vsak vester tovariš je že doslej, ako seveda ni novinec, vršil ono izvenšolsko delo, ki je odgovarjalo njegovim zmožnostim in zanimanjem. Gotovo mu bo vsak tovariš, ki se že udejstvuje izven šole in pozna krajevne in prosvetne razmere, na izraženo željo rad dal potrebna pojasnila. Docela napačno bi pa bilo, pričakovati od že delujočih tovarišev, da bi morali ostalim še nedelujočim sami pripravljati in nuditi delno ali celotno pripravljene delovne terene. Dela pa se po prime, oziroma se je že moral poprijeti vsak po svoji lastni (ne šole oblastveni) odločitvi sam, in bi bilo obsojati, če upravitelj ali drug tovariš hoče, ali skuša koga »za lase vleči« k izvenšolskemu delu. Vsakomur svoboda pri izbiri izvenšolskega dela, bodisi glede pričetka, bodisi glede vrste, skupna ubranost pa na vsak način z vsemi sodelujočimi v načinu in obsega dela.

Iz več strani dobivamo tudi poročila, ki napravljajo vtisk, da gre posameznikom pri njihovem pohodu na izvenšolsko delo, preveč zaradi statistike, oziroma odloka banske uprave in s tem zvezane kvalifikacije. Kjer je vir in povod prosvetljanja to, ondaj ni idealov, zato tudi ne zaželenih uspehov! Še več: Ondaj je boljše sploh ne začeti, kajti lažje

je z idealizmom novo delo pričeti, kakor pa vsled prisiljenosti pokvarjeno popravljati!

Tukaj naj nam bodo v svetel vzgled tovarišice, ki so delovali pod našemu narodu sovražno Avstrijo in so tvegali s tem svojo eksistenco ter tovariši, ki so delovali v dobi strankarsko razdrapanega parlamentarizma v naši državi in se niso ustrašili raznih posledic v menjavi režima. Danes — hvala Bogu — lahko delujemo in gradimo mirno vsi na prosvetnem, gospodarskem in nacionalnem polju, in sicer: prvo v šoli! drugo izven šole!

— Predsednik UJU g. Milan Rabrenović je prošle dni ponovno posetil g. ministra prosvete zaradi učiteljskih materialnih zadev.

— Mesečni prejemki. Pogostokrat se obrača članstvo na poverjenstvo in prosi, naj posredujejo pri računovodstvu, ker se ni prejelo mesečnih prejemkov. Pri posredovanju navadno izvedemo, da niso došli plačilni listi na računovodstvo pravočasno, t. j. do 5. vsakega meseca. V takem primeru računovodstvo ne more uvrstiti za dotično šolo prejemkov v redni seznam, ampak pridejo med zamudnike. Ker je postopek pri likvidaciji prejemkov kompliciran in mora preiti več oddelkov, prejmejo zamudniki svojo plačo navadno 14 dni kasneje. Če hočete torej dobiti svoje prejemke pravočasno, skrbite, da pravočasno predložite pravilno opremljene plačilne liste. Krivda leži v vas samih!

— Litijskim odbornikom. V soboto 21. t. m. pred zborovanjem odborova seja v beli dvorani. Začetek ob 8. uri. — Tajnica.

— »Bolgarske učiteljice«. Prav lepo od Vas, tov. Vodetova, da se potegujete za čast in pravice slovenskih učiteljic, toda moja zadnja notica o »bolgarskih učiteljicah«, ni kratila niti eno niti drugo. V kolikor sem omenjal, da bolgarske učiteljice niso domišljave, da ne zavzemajo dominantnega stališča nad kolegi, da se vse lahko poroče itd., to sem poročal popolnoma kronistično, brez vsakih komentarjev, najmanj pa s kakimi »namenji«, katere mi hočete podtakniti. — Tovarišica, tako je na Bolgarskem in poročal sem o tamkajšnjih razmerah ne pa o naših ali o kakih drugih! Do sedaj je bila vedno takanavada, da kadar je kdo poročal o eni stvari, se je vsebina nanašala edino na njo, ne pa na deset drugih. Zato mi je nerazumljivo, zakaj se čutite prizadeti, prikrajšani in užaljeni pri karakterizaciji bolgarske učiteljice. Zaradi jasnejšega razumevanja bom svojim noticam moral pripisati: »To ne velja za naše tovarišice!« — — — — — O p o m b a : Dopis je smatrati kot osebno zadevo pisca. — U r e d n

— Učiteljskemu domu v Mariboru je poslal g. Anton Brumen, šolski upravitelj v pok. v Ptuj znesek 100 Din, ker se zaradi izrednega snežnega viharja ni mogel udeležiti pogreba vzhodne tovarišice ge. Anke Womerjeve. Iskrena zahvala! — V Mariboru 16. marca 1931. — M. Kožuh, blagajnik.

— Belokranjsko učiteljsko društvo. Člani! Pojem zopet isto pesem v molakordih: »Plačajte članarino, ker blagajna je prazna in preganja nas dolg! — Začetkom marca sem poslala 12 šolam položnice, na katerih sem zaznamovala dolg posameznikov, pa se je izmed vseh opominjanih oglašil le en tovariš! Posnemajte ga! In tistim, ki so izstopili iz društva, pa niso poravnali članarine: naj vedo, da z izstopom se dolga ne plača! — K o r e n o v a.

— Radovljanski okraj! Te dni ste prejeli vsi statistične pole za izvenšolsko delovanje učiteljstva. Prosim, da vsakdo natančno izpolni vse rubrike, polo podpiše in naj jo izroči svojemu upravitelju. Tovariše upravitelje pa prosimo, da pole nemudoma odpošljejo predsedniku odseka za narodno prosveto tov. Pibrovca na Jesenice, ker mora biti statistika do Velike noči za naš okraj gotova. — Predsednik društva.

— Blejski otok in »Vintgar«. Dovolite g. urednik nekoliko pojasnila h gorenjemu naslovu. Podpisani sem spisal, izdal in zalo-

pričakovati, da mora biti vsakdo, ki nosi skavtski znak, že dobro vzgojen, ker je z vstopom v organizacijo pokazal šole dobro voljo, poboljšati se, še večja glupost pa se mi zdi soditi vrednost skavtske organizacije po delu onih, ki so skavti morda komaj par mesecev.

Zato ne sodite prehitro!

Glavna težkoča, glavna ovira skavtski organizaciji pri nas je pač to, da aktivno sodeluje premalo odraslih, premalo vzgojiteljev in staršev. Roditelji skavtizmu sicer zapajo ter mu brezskrbno prepuste svojo dečo, ker vedo, da je v dobrih rokah, ne pomislijo pa v koliko pomoč bi bilo organizaciji tudi njihovo vsaj delno aktivno sodelovanje. Ravno tako bi bilo potrebno, da sodelujejo naši pokleni vzgojitelji. Učitelju-vzgojitelju se v skavtski organizaciji odpira zelo hvalno polje za vzgojno delo posebno pri tistih, ki so šolo ravno dovršili ter so prepuščeni samim sebi. — Zato je odklanjajoče stališče bolgarskega učiteljstva popolnoma zgrešeno. Toliko v vednost.

99. tabela.

Nekateri ljudje zbiraajo star denar, drugi stikajo za znamkami. Nikoli nisem mogel razumeti teh ljubiteljev mrtvih starin. Ali odkar sem sam začel v njih družbo, razumem njihovo vneto in ljubezen. Postal sem namreč nabiratelj uradnih tabel. Kdaj sem začel s tem sportom ne vem, vem le to, da tisti krat, ko sem prvo spravil za spomin, še ni-

sem bil plešast, niti najmanj ne — danes, ko je moja zbirka »tabele« že dosegla lepo število 99, pa sem že. Ali ni mi žal, četudi so morda ravno te tabele skrivke, da ne potrebujem več gostega glavnika. Zakaj presanjal sem z tabelami toliko lepih sanj, da bi im bilo dolgočas, če bi prenehale.

Ze prva, ki sem jo v svoji neplešasti dobi prinesel domov, nam je prinesla toliko neskaljenega in pristnega veselja, da obujava z ženo kaj rada spominje nanjo.

Se dobro se spominjam, kako sem zmagonosno stopil s tabelo v roki v sobo in zavpil: »Heureka!« Potem sva sedla z ženo za mizo in računala po tabeli nove dohodke. Čim dlje sva računala, tem več jih je bilo dohodkov. In sva začela dohodke razdeljevati. V mislih so se polnile omare, frčalo je staro pohištvo na cesto, stopalo novo, najmoderneje na njih mesto — sploh: eleganca se je usidrala v naš dom. Ta tabela se je sicer izkazala za nepravo in pretirano, ali na njeno mesto je prišla druga, sicer nekoliko okrnjena, ali vendar tako malo, da bi se z njo lahko uresničila polovica najinega programa.

Tudi vsa vrsta naslednjih tabel se je vsebinsko krčila in se približevala čudežno hitro sedanjim mojim dohodkom, vendar so bile še take, da se je izplačalo govoriti o njih.

Devetindevetdeset različnih tabel hranim in pregledujem ter primerjam dan za dnem. Ljubim jih, ker so v njih zakopana moja najlepša leta in pa tudi zato, ker je v njih lep življenski princip. Ta namreč: če srečaš človeka, ki upa, ne jemlji mu upa hkrati, temveč počasi, po dozah, sicer ga lahko zadene — kap.